

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν.3663/2008 (Α΄ 99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το νομοσχέδιο υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν.3663/2008 (Α΄ 99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις», όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από 95 άρθρα.

Το μέρος πρώτο (άρθρα 1-20) περιλαμβάνει την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/800 ΕΕ σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Ειδικότερα, τα άρθρα 1 έως 2 αφορούν στο αντικείμενο, το πεδίο εφαρμογής και τους ορισμούς της εν λόγω Οδηγίας. Το δικαίωμα ενημέρωσης περιλαμβάνεται στο άρθρο 4. Το άρθρο 5 ρυθμίζει την ενημέρωση του ασκούντος τη γονική μέριμνα. Το άρθρο 6 περιλαμβάνει αναλυτικές ρυθμίσεις σχετικά με τη συνδρομή δικηγόρου. Τα δικαιώματα σε ατομική α-

ξιολόγηση και ιατρική εξέταση περιλαμβάνονται στα άρθρα 7 και 8, αντιστοίχως. Το άρθρο 9 προβλέπει την οπτικοακουστική καταγραφή της εξέτασης του ανήλικου υπόπτου ή κατηγορουμένου. Τα άρθρα 10 και 11 αφορούν στην επιβολή εναλλακτικών μέτρων και την ειδική μεταχείριση, που θα πρέπει να επιφυλάσσεται στον ανήλικο σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του. Οι σχετικές υποθέσεις θα πρέπει, κατ' άρθρο 12, να εξετάζονται εγκαίρως και με επιμέλεια. Το δικαίωμα του ανήλικου σε προστασία της ιδιωτικής του ζωής ρυθμίζεται από το άρθρο 13, το οποίο προβλέπει και ποινικές κυρώσεις, σε περίπτωση παραβίασης. Το άρθρο 14 αφορά στο δικαίωμα του ανήλικου να συνοδεύεται από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα επ' αυτού, και το άρθρο 15, της προστασίας της οποίας θα πρέπει να απολαύει ο ανήλικος κατά τη διαδικασία εκτέλεσης ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Επιπλέον, ο ανήλικος ύποπτος ή κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε χορήγηση νομικής συνδρομής, υπό τους όρους που τίθενται στο άρθρο 16. Το άρθρο 17 αφορά στην κατάρτιση των εμπλεκόμενων στην ποινική διαδικασία κατά ανήλικου προσώπου. Τα άρθρα 18 και 19 αφορούν στη συλλογή στατιστικών στοιχείων και ρυθμίζουν ζητήματα εξόδων. Τέλος, με το άρθρο 20, καταργείται το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 239 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Το μέρος δεύτερο (άρθρα 21-28) αφορά στην ενσωμάτωση της Οδηγίας 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, διά του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Στο άρθρο 21 περιγράφεται το αντικείμενο των ρυθμίσεων και ορίζονται οι έννοιες των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και των νομικών προσώπων. Με το άρθρο 22 ορίζεται ότι τα άρθρα 235 και 236 του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις δωροληψίας και δωροδοκίας υπαλλήλου η οποία σχετίζεται με τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 23 θεσπίζει το αδίκημα της διασυνοριακής απάτης σχετικά με τον ΦΠΑ. Το άρθρο 24 περιλαμβάνει επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 25 αφορά στην τιμώρηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 26 περιλαμβάνει γενικές διατάξεις που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την αυτεπάγγελτη δίωξη των σχετικών αδικημάτων και τη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων. Το άρθρο 27 αναφέρεται στην υποχρέωση υποβολής στατιστικών στοιχείων. Με το άρθρο 28 καταργείται ο Ν. 2803/2000.

Το μέρος τρίτο (άρθρα 29-40) περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης

Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου. Ειδικότερα, τα άρθρα 29-31 περιλαμβάνουν το αντικείμενο, τους ορισμούς και το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων που ενσωματώνουν την Οδηγία. Το άρθρο 32 προβλέπει την τιμώρηση της οργάνωσης ή της με άλλο τρόπο διευκόλυνσης ταξιδιών, με σκοπό την τρομοκρατία. Τα άρθρα 33, 34 και 35 προβλέπουν τιμώρηση των αδικημάτων της κλοπής, της εκβίασης και της πλαστογραφίας, όταν αυτά σχετίζονται με τρομοκρατική δραστηριότητα. Με το άρθρο 36 ρυθμίζεται η τυχόν ευθύνη νομικού προσώπου για τρομοκρατικά εγκλήματα.

Τα άρθρα 37-39 αφορούν στην ενσωμάτωση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ. Συγκεκριμένως, με το άρθρο 37 ρυθμίζεται η πρόσβαση σε πληροφορίες που σχετίζονται με τρομοκρατικά εγκλήματα, το άρθρο 38 αφορά στη συγκέντρωση και διαβίβαση πληροφοριών σχετικών με τρομοκρατικά εγκλήματα, και στο άρθρο 39 εξειδικεύονται οι φορείς και τα αίτια συγκέντρωσης και διαβίβασης πληροφοριών σχετικών με εγκλήματα τρομοκρατίας. Στο άρθρο 40 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη στήριξη και προστασία των θυμάτων τρομοκρατίας.

Το μέρος τέταρτο (άρθρα 41-47) περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2016 σχετικώς με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, και για καταζητούμενους, σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Ειδικότερα, στο άρθρο 41 ορίζονται οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας με ανάλογη τροποποίηση του Ν. 3226/2004, το άρθρο 42 τροποποιεί περαιτέρω τον Ν. 3226/2004 σχετικώς με ζητήματα υποβολής αιτήσεως για παροχή νομικής βοήθειας και αυτεπάγγελτου διορισμού συνηγόρου, με το άρθρο 43 επέρχονται αλλαγές στον διορισμό δικηγόρου ή συνηγόρου νομικής βοήθειας, το άρθρο 44 ρυθμίζει τον καταλογισμό δαπανών, στην περίπτωση κατά την οποία ο αιτών πέτυχε την παροχή νομικής βοήθειας βάσει αναληθών στοιχείων, με το άρθρο 45 αντικαθίστανται τα άρθρα 6 και 7 του Ν. 3226/2004 που αφορούν στη διαδικασία παροχής νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις, με το άρθρο 46 καταργείται το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' του αρ.14 παρ.1 του Ν. 3226/2004, και το άρθρο 47 ρυθμίζει την τήρηση στατιστικών στοιχείων σχετικώς με την εφαρμογή των διατάξεων περί νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις.

Το μέρος πέμπτο (άρθρο 48) συμπληρώνει της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ. Ειδικότερα, προστίθεται η επιβολή κυρώσεων σε νομικά πρόσωπα, στο άρθρο 37 του Ν. 4443/2016.

Το μέρος έκτο (άρθρο 49) αφορά στην κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ήδη Υπουργείου Δικαιοσύνης) της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, και εξειδικεύεται ο τρόπος της συνεργασίας.

Το μέρος έβδομο (άρθρα 50-53) περιλαμβάνει τροποποιήσεις του Ν. 3663/2008, με σκοπό την εναρμόνιση με τον Κανονισμό 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018. Ειδικότερα, με το άρθρο 50 τροποποιείται ο Ν. 3663/2008, που αφορά στο Εθνικό Μέλος το οποίο ορίζεται στην Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας. Με το άρθρο 51 επέρχονται αλλαγές σχετικώς με τον Εθνικό Ανταποκριτή. Στα άρθρα 52 και 53 περιλαμβάνεται μεταβατική διάταξη και τελική διάταξη, και ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής του Ν. 3663/2008.

Το μέρος όγδοο (άρθρα 54-97) έχει τον τίτλο «Άλλες διατάξεις» και περιλαμβάνει τρία κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 54-73) περιέχει ρυθμίσεις σχετικές προς τη λειτουργία και την απονομή της δικαιοσύνης. Συγκεκριμένως, με το άρθρο 54 τροποποιούνται οι ρυθμίσεις σχετικώς με την αποζημίωση των θυμάτων εγκλημάτων βίας από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης Θυμάτων Εγκληματικών Πράξεων. Το άρθρο 55 αναφέρεται στους πόρους για την παροχή νομικής βοήθειας. Με το άρθρο 56 ορίζεται ανώτατος αριθμός ομοδίκων για κάθε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το άρθρο 57 τροποποιεί τον Ν. 3068/2002 και ρυθμίζει την εκδίκαση διαφορών σχετικών με το καθεστώς αλλοδαπών. Με το άρθρο 58 τροποποιείται η αρμοδιότητα του τριμελούς συμβουλίου, όπως ρυθμίζεται στην παράγραφο 2 του Ν. 3068/2002. Το άρθρο 59 αφορά στην εξαίρεση της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων από την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 20 του Ν. 4512/2018. Το άρθρο 60 τροποποιεί το άρθρο 272Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Με το άρθρο 61 ρυθμίζονται ζητήματα καταβολής των μισθολογικών ωριμάνσεων και προαγωγών των δικαστικών λειτουργών, καθώς και του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τα έτη 2017-2018. Με το άρθρο 62 επέρχονται αλλαγές στις οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης. Το άρθρο 63 προβλέπει την παραγραφή του αξιοποίνου και την παύση της δίωξης ορισμένων πλημμελημάτων. Το άρθρο 64 προβλέπει την παραγραφή και τη μη εκτέλεση ποινών υπό όρο. Το άρθρο 65 αναφέρεται στην παύση των εργασιών της πτώχευσης. Το άρθρο 66 περιλαμβάνει μεταβατική διάταξη σχετικώς με πτωχευτικές διαδικασίες. Με το άρθρο 67 προστίθεται νέο άρθρο στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σχετικώς με την επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα. Το άρθρο 68 αφορά στους υποχρέους σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης. Με το άρθρο 69 τροποποιείται το άρθρο 1369 ΑΚ που ρυθμίζει τη γνωστοποίηση μελλοντικού γάμου. Το άρθρο 70 περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την κοινοποίηση του

διορισμού και την ανάληψη υπηρεσίας των δικαστικών υπαλλήλων. Με το άρθρο 71 ρυθμίζονται οι αποσπάσεις δικαστικών λειτουργών. Με το άρθρο 72 ορίζεται ότι δύναται να παρατείνεται η ισχύς του Πίνακα Επιτυχόντων του διαγωνισμού για την πρόσληψη δόκιμων Ειρηνοδικών Δ' τάξης. Τέλος, με το άρθρο 73, παρατείνεται η απόσπαση υπαλλήλων στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων. Το δεύτερο κεφάλαιο (άρθρο 74) περιλαμβάνει μια διάταξη για τη θητεία Προισταμένων στην Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.). Το τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 75-95) περιλαμβάνει την ίδρυση κατεύθυνσης Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, καθώς και τροποποιήσεις, που αφορούν σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της. Ειδικότερα, με το άρθρο 75 ιδρύεται κατεύθυνση Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών. Το άρθρο 76 ρυθμίζει ζητήματα σύστασης και λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα άρθρα 77 και 78 αναφέρονται στους Διευθυντές κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και στα Συμβούλια Σπουδών και Διδασκόντων, αντιστοίχως. Στο άρθρο 79 ρυθμίζονται ζητήματα προκήρυξης του εισαγωγικού διαγωνισμού, το άρθρο 80 αναφέρεται στο δικαίωμα και τις αιτήσεις συμμετοχής σε αυτόν, το δε άρθρο 81 αφορά στη στελέχωση της επιτροπής διαγωνισμού. Η διεξαγωγή του διαγωνισμού εξειδικεύεται στο άρθρο 82 και η βαθμολόγηση των υποψηφίων ρυθμίζεται από το άρθρο 83. Τα άρθρα 84 και 85 αναφέρονται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εκπαιδευομένων, καθώς και στην κατάρτισή τους. Τα άρθρα 86 και 87 αφορούν στη διεξαγωγή εξετάσεων αποφοίτησης, καθώς και την κατανομή των εκπαιδευομένων στην κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης. Τα άρθρα 88 και 89 ρυθμίζουν την πρακτική άσκηση καθώς και την παράτασή της. Ο διορισμός και η δοκιμαστική υπηρεσία των εκπαιδευομένων που περατώνουν επιτυχώς την Κατάρτιση ρυθμίζεται από το άρθρο 90. Τα άρθρα 91 και 92 αναφέρονται στο πρόγραμμα επιμόρφωσης και στα προσόντα του εκπαιδευτικού προσωπικού, αντιστοίχως. Το άρθρο 93 ρυθμίζει ζητήματα του διοικητικού προσωπικού και της διάρθρωσης των υπηρεσιών. Με το άρθρο 94 καταργείται η παρ.1 του άρθρου 45 του Ν. 3698/2008 και επέρχεται αναρίθμηση των λοιπών παραγράφων. Τέλος, στο άρθρο 95 ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Γενικές παρατηρήσεις

Στο μέρος πρώτο του νομοσχεδίου γίνεται ενσωμάτωση της Οδηγίας ΕΕ 2016/800 σχετικής με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Εν προκειμένω, από νομοτεχνικής απόψεως, παρατηρείται ότι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη των ρυθμίσεων της ανωτέρω Οδηγίας αποτελεί αντικείμενο ει-

δικού νόμου. Όμως, το σύνολο των κανόνων δικαίου στο οποίο λειτουργικώς εντάσσονται οι κανόνες που περιέχει η Οδηγία, είναι η ποινική δικονομία, η οποία έχει κωδικοποιημένη μορφή, ήτοι τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η ανωτέρω λειτουργική σύνδεση της Οδηγίας με τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προκύπτει, αφενός μεν, από τον τίτλο της Οδηγίας, αφετέρου δε, και από το γεγονός ότι, πολλά άρθρα της αναφέρονται σε προϋποθέσεις, η ύπαρξη και το περιεχόμενο των οποίων εξαρτάται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (π.χ., το δικαίωμα του παιδιού να ενημερώνεται για τα δικαιώματά του ενεργοποιείται, όταν πληροφορείται ότι είναι ύποπτο ή κατηγορούμενο. Όμως, η κτήση της ιδιότητας του υπόπτου ή του κατηγορούμενου προβλέπεται στα άρθρα 244 ΚΠΔ και 72 ΚΠΔ, και συνδέεται με το στάδιο εξέλιξης της ποινικής διαδικασίας). Η ένταξη των δικαιωμάτων των παιδιών (υπόπτων/ κατηγορουμένων) στα στάδια εξέλιξης της ποινικής δίκης, στην προκαταρκτική εξέταση, την αστυνομική προανάκριση και την ανάκριση, όπως τα στάδια αυτά ρυθμίζονται στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, συνιστά και προϋπόθεση της ορθής εφαρμογής των διατάξεων της Οδηγίας, αφού δι' αυτού του τρόπου αποτελούν λειτουργική ενότητα με τα δικαιώματα του υπόπτου/κατηγορούμενου, τα οποία ήδη προβλέπονται στις οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Συνεπώς, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, οι διατάξεις της Οδηγίας να ενσωματωθούν στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 2 παρ. 5

Στο άρθρο 2 παρ. 5 προβλέπεται ότι οι διατάξεις του πρώτου μέρους, δηλαδή αυτές που αφορούν την υπό ενσωμάτωση Οδηγία, εφαρμόζονται μόνο όταν η ποινή που απειλείται για τις πράξεις για τις οποίες κατηγορείται ή είναι ύποπτο το παιδί, είναι φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών. Επομένως, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της Οδηγίας στις περιπτώσεις που το παιδί κατηγορείται για πράξεις, όπως η κλοπή, η απειλή, η απλή σωματική βλάβη, καθώς και η επικίνδυνη σωματική βλάβη, μολονότι ασκείται στις περιπτώσεις αυτές ποινική δίωξη και επιβάλλονται αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα από ποινικό δικαστήριο.

Εν προκειμένω, είναι αμφίβολο αν εγκλήματα όπως τα ανωτέρω αναφερθέντα συνιστούν ήσσονος σημασίας αδικήματα, κατά έννοια του άρθρου 2 παρ. 6 της Οδηγίας, δοθέντος ότι και επ' αυτών ενεργοποιείται η ποινική διαδικασία και μπορούν να επιβληθούν αναμορφωτικά μέτρα όπως, ενδεικτικώς, η ανάθεση της επιμέλειας και επιτήρησης του ανήλικου σε επιμελητές ανηλίκων, καθώς και η παρακολούθηση από τον ανήλικο κοινωνικών και ψυ-

χολογικών προγραμμάτων (άρθρο 122 στοιχ. ζ, ια ΠΚ). Σημειωτέον ότι, και η Οδηγία, στο προοίμιο της (αρ. 16), αναφέρει ως ήσσονος σημασίας αδικήματα παραβάσεις δημοτικών κανονισμών ή παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.

2. Επί του άρθρου 6 παρ. 7

Στο άρθρο 6 παρ. 7 ορίζεται ότι οι αρμόδιες αρχές αναβάλλουν την εξέταση του ανηλίκου ή την διενέργεια άλλης ανακριτικής πράξης για εύλογο διάστημα, προκειμένου είτε να αναμείνουν την άφιξη δικηγόρου, είτε να εξασφαλίσουν δικηγόρο για τον ανήλικο, όταν αυτός δεν έχει διορίσει δικηγόρο της επιλογής του. Θα ήταν ορθότερο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «προκειμένου να εξασφαλίσουν» να αντικατασταθεί από τη φράση «προκειμένου να διορίσουν αυτεπαγγέλτως».

3. Επί του άρθρου 7 παρ. 8

Στο άρθρο 7 παρ. 8 ορίζεται ότι οι εκθέσεις κοινωνικής έρευνας, καθώς και οι εκθέσεις εκτίμησης, που συντάσσονται από τις υπηρεσίες επιμελητών ανηλίκων, είναι απόρρητες, δεν επισυνάπτονται στη δικογραφία, και λαμβάνουν γνώση αυτών μόνο οι αρμόδιες, σε κάθε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, εισαγγελικές και ανακριτικές αρχές, καθώς και ο ύποπτος ή κατηγορούμενος. Εν προκειμένω, συμφώνως προς το άρθρο 7 παρ. 4 στοιχ. γ' της Οδηγίας, οι αρχές κάνουν χρήση της ατομικής αξιολόγησης, όταν λαμβάνουν απόφαση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, μεταξύ δε άλλων, και κατά την επιμέτρηση της ποινής. Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και θα διασφάλιζε την εφαρμογή της διάταξης, να θεσπισθεί, εν προκειμένω, διαδικασία ανάλογη προς αυτή που προβλέπει το άρθρο 572 παρ.2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ώστε οι σχετικές εκθέσεις να παραμένουν σε σφραγισμένο φάκελο και, με ευθύνη της γραμματείας του δικαστηρίου, να είναι προσβάσιμες από τις εισαγγελικές ή δικαστικές αρχές σε κάθε στάδιο της διαδικασίας κατά το οποίο λαμβάνεται απόφαση, όπως η επιβολή προσωρινής κράτησης/περιοριστικών όρων, η παραπομπή της υπόθεσης στο ακροατήριο, η κατάγνωση της ενοχής και η επιμέτρηση της ποινής.

4. Επί του άρθρου 24

Στο άρθρο 24 τυποποιούνται αδικήματα που προσβάλλουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και προβλέπονται ρήτρες επικουρικότητας σε σχέση με τα εγκλήματα των άρθρων 386 (απάτη), 386Α (απάτη με υπολογιστή), 386 Β (απάτη περί τις επιχορηγήσεις), 375 (υπεξαίρεση) και 390 (απιστία). Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι τμήμα των προσβολών των

οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, που καλύπτουν αποκλειστικά τα εγκλήματα των παρ. 1-4 του άρθρου 24, τυποποιείται ως πλημμέλημα, ανεξαρτήτως ποσού ζημίας, και η έμπρακτη μετάνοια δεν εξαλείφει το αξιόποινο, ενώ οι λοιπές προσβολές των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, που καλύπτονται από τις προαναφερθείσες διατάξεις του ΠΚ, τιμωρούνται ως κακουργήματα, αν η ζημία υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ευρώ, και η έμπρακτη μετάνοια λειτουργεί ως λόγος εξάλειψης του αξιοποίνου.

5. Επί του άρθρου 32

Στο άρθρο 32 ορίζεται ότι τιμωρείται με φυλάκιση όποιος εν γνώσει του με οποιονδήποτε τρόπο οργανώνει ταξίδι ή διευκολύνει άλλον να ταξιδέψει, με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος. Εν προκειμένω, επειδή περιγράφονται πράξεις συνέργειας στο έγκλημα του άρθρου 187 Α παρ. 7 ΠΚ, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να ενσωματωθούν στο άρθρο 187 Α παρ. 7 ΠΚ, ενδεχομένως ως αυτοургικές.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2020

Η εισηγήτρια

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών